

Kari Helin – Niko Helin – Jari Saarenpää

Luontaiset vahvuutemme

Tarinoita
erilaisuuden
hyödyntämisestä

Luontaiset vahvuutemme

Tarinoita
erilaisuuden
hyödyntämisestä

*Se, mitä pidät esillä ja mille annat
huomiotasí, kasvaa. Muu surkastuu.*

Kari Helin - Niko Helin - Jari Saarenpää

Luontaiset vahvuutemme

Tarinoita
erilaisuuden
hyödyntämisestä

© 2018 Kari Helin

Kirjoittajat: Kari Helin, Niko Helin, Jari Saarenpää

Julkaisija: LUONTAISET TAIPUMUKSET™ TypeOne Ltd Oy

Toimitus ja taitto: Will & Way / Oili Valkila

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9 789528 002215

Esipuhe

Tämä kirja rakentuu muutaman sivun mittaisten tarinoiden muotoon. Tarinat käsittelevät ajattelua, ennen kaikkea siinä olevia tyylieroja.

Ajattelussa on monia tasoja ja haaroja. Sen kuvaamiseen tarvitaan jokin malli ja teoria. Itse tunnen parhaiten MBTI-mallin, jonka perusideat on luonut sveitsiläinen psykiatri Carl Gustav Jung, joka tutki 1900-luvun alussa ajattelua sen hetken kehittyneimmillä menetelmillä. Alla on tiivistetty kuvaus MBTI-mallista.

Ulkoinen ja sisäinen maailma

Jungin ensimmäinen ajattelua koskeva tieteellinen julkaisu koski ihmisten suuntautumista ulkoisen ja sisäisen maailman välillä. Hän totesi, että meillä kaikilla on kaksi maailmaa: ulkoinen ja sisäinen. Ajattelun Jung määritteli näiden maailmojen väliseksi vuorovaikutukseksi. Ulkoiseen maailmaan voimakkaammin suuntautuneita ihmisiä hän alkoi nimittää ekstroverteiksi ja sisäiseen maailmaan voimakkaammin suuntautuneita introverteiksi.

Ajattelun osatekijät ja funktiot

Jung pelkisti ajattelun kahteen osatekijään: informaation hankintaan ja varastoimiseen sekä valintojen tekemiseen.

Hän jakoi informaation hankinnan kahteen päätoimintoon:

- aisteilla havaitsemiseen (S = Sensing) ja
- luovaan kuvitteluun (N = iNtuition).

Valintojen tekemisessä Jung tunnisti kaksi tapaa:

- loogisen päättelyn (T = Thinking) ja
- asioiden arvottamisen (F = Feeling)

Ajattelun neljää päätoimintoa Jung alkoi nimittää ajattelun funktioiksi.

Ajattelun neljä päätyyliä

Jung jakoi ajattelun neljään päätyyliin, joille olemme antaneet LUONTAISET TAI PUMUKSET™ -mallissa nimet: Realisti (ST), Humanisti (SF), Idealisti (NF) ja Rationalisti (NT). Jokaisen ajattelun päätyylin alta löytyy neljä hieman erilaista alatyylä. MBTI-mallissa on siis 16 erilaista ajattelutyyliä.

Ajattelufunktioiden keskinäinen voimakkuus

Jung päätteli, että ajattelun neljä osatekijää (S, N, T ja F) eivät kilpaile keskenään, vaan niillä on keskinäinen ”nokkimisjärjestys”, joka vaihtelee tyyleittäin. Terveessä ja tasapainoisessa ajattelutyyliässä on seuraavat ehdot:

- Vahvimman ajattelufunktion pari on ajattelun heikoin funktio. Jos esimerkiksi vahvin ajattelufunktio on T, niin heikoin on sen pari F.
- Jos ajattelun vahvin funktio on luonteeltaan valintafunktio (T tai F), myös heikoin funktio on luonteeltaan valintafunktio
- Jos vahvin ajattelufunktio suuntautuu ulkoiseen maailmaan, niin toiseksi vahvin funktio suuntautuu sisäiseen maailmaan.

Ajatteluun osallistuvien funktioiden keskinäinen järjestys on ydinasia, joka erottaa MBTI-mallin muista markkinoilla olevista erilaisuusmalleista.

Sisäiset ja ulkoiset funktiot

Jokaisesta ajatteluun osallistuvasta funktiosta on olemassa kaksi muotoa: ulkoinen ja sisäinen. Ne merkitään indekseillä e ja i. Ulkoiseen maailmaan suuntautuvat

funktiot ovat luonteeltaan aisteja ja sisäiseen maailmaan suuntautuneet muisteja. Esimerkiksi Se kuvaa viittä perusaistiamme (näkö, kuulo, haju, maku, tunto) ja niiden käyttämistä. Si kuvaa aistikokemusten muistamista eli mieleen palauttamista. Jokaisella ajattelufunktiolla (S, N, T ja F) on siis oma muisti.

Ajattelutyylien merkitseminen

Ajattelutyyliä merkitään MBTI-mallissa nelikirjaimisina tunnuksina tyyliin ESTJ. E tarkoittaa, että ajattelumme voimakkain funktio suuntautuu ulkoiseen maailmaan. J tarkoittaa, että ihmisestä näkyy ulospäin valintafunktio (T tai F). Kaksi ajattelumme voimakkainta funktiota (S ja T) ovat tyyliin tunnuksen keskellä. Kahdes- ta tarjolla olevasta vaihtoehdosta vain T täyttää kuvatut ehdot.

Meissä on ajatustehdas

Tässä oli pikainen kertaus MBTI-mallin taustateoriasta, joka tuntuu alussa melko mutkikkaalta, mutta siinä on selkeä logiikka. Teoria voidaan esittää myös kansan- omaisemmin esimerkiksi seuraavalla tavalla.

Jokaisella meistä on aivoissa ajatuksia synnyttävä ”tehdas”. Käytössämme on nel- jänlaista raaka-ainetta: kokemuksia, teorioita, logiikkoja ja arvoja. Jokaisella meistä on yksi suosikkiraaka-aine, jonka hankintaan ja käsittelyyn olemme erikoistuneet. Lisäksi jokaisella meistä on jokin kriittinen raaka-aine, joka vaikeuttaa tietynlaisten ajatusten tuottamista.

Jokainen meistä haluaa ja yrittää saada ajatuksiaan kaupaksi. Parhaita olisimme tuottamaan ajatuksia, joiden raaka-ainetta meillä on runsaasti. Vastaavasti ajatus- tehtaamme on vaikeuksissa toimittaessaan ajatuksia, joiden tuottamisessa tarvi- taan runsaasti kriittistä raaka-ainettamme.

Tarvitsemme kumppaneidemme erilaisuutta

Ajatusten kaupankäynti, ostaminen ja myyminen, on aina ollut yksi vuorovaiku- tuksen perusprosesseja. Oman ajattelutyylin vahvuuksien ja heikkouksien ymmär- täminen antaa siihen parhaat mahdolliset lähtökohdat.

Liittoutuminen erityylisten ihmisten kanssa on yksi ajattelubisneksen parhaita strategioita. Itselläni on tästä paljon hyviä kokemuksia. Haluan nostaa esille neljä oman työurani erityisen tärkeää yhteistyökumppania:

Ensimmäinen hyvä yhteistyökumppani on ollut **Juha Puhakka**, jonka sain tule-

maan itseni tilalle Innotiimi Oy:n toimitusjohtajaksi. Hänen kanssaan rakensimme Innotiimistä yhden Suomen parhaista koulutusorganisaatioista. Itse olin hyvä kehittämään tuotteita ja Juha (ISTJ) oli hyvä tekemään niillä liikevaihtoa ja tulosta. Parhaimmillaan Innotiimi työllisti yli 50 kouluttajaa.

Toinen erittäin hyvä yhteistyökumppani on ollut **Pekka Ruuskanen**, Feelback Oy:n toimitusjohtaja, jonka kanssa olemme rakentaneet lukuisia innovatiivisia analyysi- ja valmennustuotteita mm. älykkäitä palautemittareita ja LUONTAISET TAIPUMUKSET™ -analyysin. Pekan (ESTJ) suurimmat vahvuudet ovat hyvä organisointikyky, rohkea päättäminen ja periksiantamaton luonne.

Kolmas hyvä yhteistyökumppani on ollut **Jari Saarenpää**, TypeOne Oy:n toimitusjohtaja, jonka kanssa olen saanut olla rakentamassa yhteistä yritystä, joka kehittää ja markkinoi LUONTAISET TAIPUMUKSET™ -analyysijä ja valmennuksia. Hänellä (ENFJ) on pitkä ura henkilöstön kehittämisessä ja ihmisten valmennuksessa. Lisäksi hän on huippuluokan valmentaja, kirjoittaja ja markkinoija.

Neljäs hyvä yhteistyökumppani työelämässä on ollut poikani **Niko Helin**, Tuplatiimi Oy:n toimitusjohtaja, jolla on pitkä ja menestyksellinen valmentajan ura Innotiimissä. Viimeisen vuoden ajan hän on keskittynyt taipumusanalyyysien käyttäjien valmentamiseen. Niko (ENFP) on erityisen nopeaoppinen ja rohkea uusien ideoiden kokeilija ja soveltaja. Lisäksi hänellä on kyky tulla toimeen kaikenlaisten ihmisten kanssa.

Lukuvinkki

Tämä kirja rakentuu muutaman sivun mittaisista tarinoista, joita voi lukea missä järjestyksessä tahansa. Suurin osa tarinoista on itse kirjoittamiani: niissä näkyy INTJ-tyyppin ”kovempi” tyyli. Nikon ja Jarin tarinoissa on hieman pehmeämpi NF-tyyli.

Kari Helin

Kari Helin

Ajattelu avautuu

Nuorempana uskoin, että kaikki ajattelevat suunnilleen samalla tavalla. Ihmisillä on vain erilaisia tietoja ja erilaisia kokemuksia.

Tämä uskomus mureni harjoituksessa, jossa piti keksiä käyttökohteita tyhjiille maitotölkeille. Aikaa annettiin 10 minuuttia. Minä sain paperille 6 ideaa, joista neljä tuli muistista ja kaksi keksin harjoituksen aikana. Kun jokainen kertoi vuorollaan ideoidensa määrän, järkytyin: yhdellä henkilöllä oli noin 50 ideaa ja monilla muillakin yli 30. Harjoituksen teettänyt henkilö kertoi: *”Suurin osa ihmisistä yrittää löytää tässä harjoituksessa hyviä ideoita. Eli tehdä yhtä aikaa kahta asiaa: hakea ideoita ja yrittää karsia niistä huonot pois. Silloin saaliina on vain muutamia ennestään tuttuja ideoita.”* Tunsin tehneeni juuri tällä tavalla.

Hän jatkoi: *”Hyvät ideat syntyvät vain huonojen ideoiden mukana. Nyrkkisääntö on, että jokaista hyvää ideaa kohti tarvitaan noin 10 huonoa ideaa. Jos yrität tappaa huonot ideat, hyvätkin kuolevat.”*

Tämän harjoituksen kautta tajusin että ajattelussani on ainakin kaksi selvästi erilaista osatekijää: ideoiden tuottaminen ja ideoiden arviointi. Tajusin, että ideoita tuottava toiminto oli itselläni ihan jäässä. Lisäksi tajusin, että ideointia ja ideoiden arviointia ei kannata tehdä samanaikaisesti.

Harjoituksen vetäjä esitti, että jäätyneen ajattelutoiminnan pystyy sopivilla harjoituksilla sulattamaan. Ryhdyinkin harjoittelemaan ideoiden tuottamista. Huomasin edistyväni hyvin nopeasti. Parin kuukauden päästä pidetyssä uusintatestissä löysin 10 minuutissa yli 70 ideaa. Tämä kokemus oli itselleni niin valtava, että etsin käsiini tietoa siitä, mikä oli jäädyttänyt ideointikykyäni. Päädyin siihen, että suurinta roolia näytteli lapsuudessa ja koulussa saamani kritiikki. Olin sille yliherkkä.

Aloin tarkkailla sekä omaani että muiden ajattelua ja toimintaa erilaisissa tilanteissa, ennen kaikkea palaverissa. Keskeinen havaintoni oli, että osa ihmisistä käytti paljon puheenvuoroja ja osa ei lainkaan. Huomasin samalla myös tuon ilmiön, että osa tuotti aktiivisesti uusia vaihtoehtoja ja osa vain kertoi, mikä niissä on vikana. Suurin osa ei edes kertonut omia ideoitaan, kun niitä kritisoiitiin.

Ensimmäinen palaveri koskeva innovaationi oli saada hiljaiset aktivoitumaan. Se tapahtui niin, että pyysin jokaista ideoimaan ensin asiaa omassa päässään 3–5 minuutin ajan ja kirjaamaan ylös omat ajatuksensa. Sitten jaoin osallistujat 2–3 hengen pienryhmiiksi ja pyysin heitä viiden minuutin ajan vaihtamaan ajatuksia. Näiden kokemusten pohjalta syntyi Tuplatiimi-niminen työtekniikka, jonka käyttö levisi muutamassa vuodessa satoihin organisaatioihin. Jätin aikaisemman työni tietosysteemien kehittäjänä ja perustin oman Innotiimi-yritykseni tämän menetelmän ja sen sovellutusten valmentamiseen. Innotiimissä työskenteli parhaimmillaan yli 50 valmentajaa.

2000-luvun alussa törmäsin ihmisten ajattelutyylejä jäsentävään MBTI-malliin. Se avasi jälleen muutamia uusia ovia ja ikkunoita erilaisuuden ymmärtämiseen ja hyödyntämiseen. Oivalsin sen kautta muun muassa että

- Jokaisella on joitakin vahvoja ajattelun osatekijöitä, mutta ne saattavat olla umpejäässä, kuten oma mielikuvitukseni maitotölkkiharjoituksessa.
- Jokaisen ajattelu- ja toimintatyöli muuttuu huomompaan suuntaan, kun he stressaantuvat. Oman ajattelutyylinsä tunteminen helpottaa stressin hallintaa.
- Ihmisten ajattelutylien erilaisuus on voimavara, jossa on suuri hyödyntämätön potentiaali. Siksi erilaisuuden johtaminen tulee olemaan yksi johtamisen keskeisiä alueita.

MBTI-teorian kautta tajusin, että aiemmin oivaltamani ajattelun kahtiajako ideoiden tuottamiseen ja arviointiin olikin liian suppea näkemys ajattelun luonteesta. Se edusti vain yhtä ajattelun perustyyliä, jonka edustajia kutsutaan *Rationalisteiksi*, ja jota merkitään MBTI-teoriassa kirjainyhdistelmällä NT. N tarkoittaa intuitiota ja T loogista ajattelua. Omani kaltainen ajattelutyyli on vain noin 10 prosentilla ihmisistä.

Yksi suuri oivallukseni oli, että vaimollani on aivan päinvastainen ajattelutyyli kuin itselläni. Sitä merkitään ajattelutyylien teoriassa kirjainyhdistelmällä SF, missä S tarkoittaa aistien kautta saatavaa informaatiota ja F asioiden arvottamista. Kutsum tällaista ajattelun perustyyliä *Humanisteiksi*. Tämän ajattelutyylin omaavilla on voimakkaat aistit, ja tunne sekä arvot ohjaavat valintoja. Tämän kautta aloin ymmärtää, miksi meille syntyi niin helposti väärinymmärryksiä ja ristiriitoja.

Tutustuin lukuisiin erilaisuutta jäsentäviin teorioihin ja analyysityökaluihin. Totusin että tarjolla on kolmenlaisia vaihtoehtoja:

- työ- ja toimintatyylimalleja, joista tunnetuin oli DISC
- persoonallisuuden piirremalleja, joista suosituin oli BigFive
- ajattelutyyliä jäsentäviä malleja, joista suosituin oli MBTI

Selvästi eniten ihastuin MBTI-viitekehukseen, koska siinä oli ulottuvuus (S/N), joka selitti normaalia suuremman kiinnostukseni luovaan ajatteluun. Toinen ihastukseni aihe MBTI-mallissa oli se, miten ulkoinen ja sisäisen maailmamme kommunikoiivat keskenään.

Hankin valmennuslisenssin MBTI-indikaattorin käyttöön ja aloin hyödyntää sitä osana esimiesvalmennuksia. Sen taustalla oleva viitekehys sai erinomaisen vastaanoton. Työkalussa alkoi kuitenkin ärsyttää analyysin tekemisen hitaus (lähes tunti), taipumusulottuvuuksien huono suomennos ja analyysin valintojen jyrkkyys ja sen amerikkalaisuus.

Koska olin perehtynyt tietojenkäsittelyyn ja erilaisten analyysien tekemiseen, ja olin osakkaana Feelback-nimisessä softayrityksessä, teimme päätöksen tehdä työkalusta suomalaisen kulttuuriin paremmin sopivan version. Työtä helpotti se, että olin kirjoittanut jo kirjan ihmisten erilaisuudesta (*Ihmisten erilaisuus – 16 tyyppiä työelämässä*). Työkalu sai nimen LUONTAISET TAIPUMUKSET™ -analyysi.

Aloimme heti työkalun valmistuttua valmentaa ihmisiä sen käyttöön. Innotiimissä oli valmiiksi yli 20 MBTI-lisenssin hankkinutta valmentajaa. Kaikki hallitsivat työkalun taustateorian ja saivat tätä kautta lisenssin myös analyysin käyttöön.

Pari vuotta sitten käynnistimme TypeOne Oy:n, joka keskittyy ajattelutyyliä jäsentävien työkalujen kehittämiseen, markkinointiin ja valmentamiseen. Päätoimisesti yritystä pyörittävät **Niko Helin** ja **Jari Saarenpää**, jotka kuvaavat taustakokemuksiaan seuraavilla sivuilla.

Tärkein yhteistyökumppanimme on Feelback Oy, joka on Suomen johtavia tiedon hankintaan ja jalostamiseen erikoistuneita yrityksiä. Tämä yritys on rakentanut LUONTAISET TAIPUMUKSET™ -analyysin ja toimittanut niitä yli 35 000 henkilölle.

Niko Helin

Uskallatko olla paras oma itsesi?

Nuoremalla iällä suhtautumiseni ihmisten erilaisuuteen oli selkeä ja mustavalkoinen: oli hyviä ja huonoja tyyppejä sekä normaalisti ja oudosti ajattelevia. ”Normaalia” ajattelua edustivat kanssani samalla aaltopituudella olevat. Olin jo nuoresta pitäen tietoinen ihmisten erilaisuudesta, mutta sen todellinen luonne aukesi vasta myöhemmin toimiessani valmentajana Innotiimi Oy:ssä (nykyisin Innotiimi-ICG) ja tutustuttuani luontaista ajattelutyyliä tunnistavaan MBTI-viitekehykseen. Tuo viitekehys oli alkusysäys erilaisuuden maailmaan ja LUONTAISET TAIPUMUKSET™ -analyysin kehittämiseen ja hyödyntämiseen asiakastyössä. Vasta tuolla matkalla olen oppinut tuntemaan itseäni ja ympärilläni olevia ihmisiä paremmin. Mielenkiintoinen matka jatkuu edelleen, ja toimin asiakastyöni lisäksi uusien LUONTAISET TAIPUMUKSET™ -valmentajien valmentajana. Palo aiheeseen on edelleen kova!

Nuoruus meni vahvasti erilaisten urheiluharrastusten parissa ja koulut hoidettiin siinä sivussa, ilman mitään käsitystä siitä, mitä isona haluaisi. Kaupparakkaan-

kin menin, kun en keksinyt parempaakaan tekemistä ja tiesin, että jotain olisi hyvä opiskella. Itseasiassa suurin syy opiskelupaikan valintaan taisi olla vuotta vanhemman kaverin tokaisu: ”tuu tänne, täällä on ihan kivaa”... Taisi tarkoittaa enemmän opiskeluelämää kuin varsinaista opiskelua.

Opiskelin kauppakorkeassa taloushallintoa ja selvisin opiskeluista kunnialla, vaikka sisäistä paloa talouspuolelle ei ollutkaan. Itse asiassa en ole koulun jälkeen työskennellyt päivääkään koulutustani vastaavissa töissä, vaan veri veti valmennuspuolelle. Se vain kiinnosti enemmän. Tietysti ”sukurasitteena” oli lisäksi, että isäni oli aikoinaan perustamassa Innotiimi-nimistä valmennusfirmaa. Hyvä niin.

Jälkeenpäin olen miettinyt ”ajautumistani” opiskelemaan kauppakorkeaan taloushallintoa. Se ei tapahtunut sisäisestä intohimosta, vaan enemmän ulkoisista tekijöistä kuten arvostus, kaverit, ynnä muu, ja varsinkin siitä, että oma suunta oli hukassa enkä tiennyt, missä sisäinen liekki palaisi parhaiten. Näin jälkikäteen tunnistin, että lukiossa valinnaisena ollut psykologia oli aihe, josta olin oikeasti innostunut, ja arvosana aineesta sen mukainen. Nykyinen työni on hyvin läheisesti tekemisissä psykologian ja siihen liittyvien ilmiöiden parissa: ihmisten- ja muutosten johtamisessa, ryhmädynamiikassa sekä itsensä kehittämisessä. Luontaiset taipumukset toimii erittäin hyvänä punaisena lankana näiden aiheiden ympärillä.

Hämmästyin, miten monet asiakkaani ja tuntemani ihmiset ovat kertoneet saman suuntaista tarinaa ajautumisesta itselleen vääranäntyyppisiin työtehtäviin. Tutustuminen luontaisiin ajattelutaipumuksiin on saanut monet ymmärtämään, miksi he kamppailevat nyt suurten jaksamisongelmien kanssa. Lisäksi se on tuonut ymmärrystä aikaisempien burn out -kokemusten suhteen. Jos oma toimenkuva ja työtehtävät ovat luontaisten taipumusten mukaisia, ihminen jaksaa ja energisoituu paremmin, ja tulokset puhuvat puolestaan. Jos joudumme pidemmän aikaa toimimaan omien luontaisten taipumustemme vastaisessa työssä, väsähdämme. Valitettavasti moni burn outin käynyt on kokenut saman kohtalon palatessaan työhön, josta huilille lähti.

Jos työn sisältö ei mahdollista omien luontaisten taipumusten hyödyntämistä, kannattaa pyrkiä muokkaamaan toimenkuvaansa enemmän omia luontaisia taipumuksia tukevaksi, jos suinkin mahdollista, tai vaihtaa lajia. Tästä energisoitumisesta ja väsymisestä minulla on paljon omakohtaisia kokemuksia – niin hyvässä kuin pahassakin.

Olen myös omien kokemusteni ja asiakastyön kautta pyöritellyt kysymystä: onko erilaisuus hyvä vai huono asia, rikkaus vai ristiriitojen lähde? Kokemusteni perus-

teella se on sekä-että.

Samanlaisten ihmisten kanssa yhteistyö ja elämä on helpompaa, mutta tulokset varsinkin työelämässä ovat yleensä huonoja, koska asioita lähestytään samoista näkökulmista. Erilaisuus tuo helposti mukanaan ristiriitoja ja erilaisia näkökulmia, jotka aiheuttavat haasteita yhteisessä tekemisessä ja olemisessa. Kun ymmärrämme omaamme ja toisten erilaisuutta, saamme paremmat eväät tulokselliseen yhteistyöhön. Eli yhteistyön haastekerroin on kovempi, mutta tulokset parempia. Erilaisuus on rikkaus, kun se oivalletaan oikein.

Oma luontainen ajattelutyyli tuo mukanaan luontaisia vahvuuksia ja sen vastapainona myös heikkouksia. Olen tunnistanut omat luontaiset vahvuuteni ja päässyt hyödyntämään niitä hyvin työssäni valmentajana. Toisaalta luontaiseen ajattelutai-pumukseeni liittyvät heikkoudet ovat asia, jonka kanssa olen kipuillut kovastikin matkani varrella. Näiden kokemusten kautta olen myös oivaltanut, että kannattaa keskittyä mieluummin siihen missä on hyvä eikä yrittää olla kaikessa hyvä tai paras.

Useissa vetämissäni valmennustilaisuuksissa olen törmännyt esimerkiksi esi-miesten kanssa kysymykseen: kannattaako kehittää vahvuuksiaan vai viilata heikkouksiaan? Tämä on konkretisoitunut esimerkiksi 360-palautteiden (palaute, jossa esimiehet saavat palautetta omasta toiminnastaan ylä- ja alapuoleltaan) läpikäyn-nissä, jossa helposti jämhädetään tuijottamaan johtamispalautteen muutamia heikoimpia kohtia ja vahvuudet sivuutetaan. Monet tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että elämän eri osa-alueiden parhaat menestyjät ovat tunnistaneet vahvuutensa ja panostaneet niihin täysillä. Ei heikkouksiaan toki voi sivuuttaa, jos ne ovat omassa työssä menestymisen kannalta olennaisia. Kuitenkin parhaat tulokset ja innostumisen löydät vahvuuksiin panostamalla. Uskallatko olla paras oma itsesi?

Moni aikuinenkin on tärkeän kysymyksen äärellä: ”mitä haluan tehdä isona?” Tämä on vielä ajankohtaisempi kysymys nuorille, jotka ovat vasta oman polkunsä alkutaipaleella ja miettivät, mitä haluaisivat opiskella tai mihin pitäisi suuntautua työuralla. Itse en osannut tähän kysymykseen vastata nuorempana, mutta toivon, että jatkossa yhä useampi nuori löytäisi suuntansa entistä nopeammin, ilman suu-rempaa vaaraa syrjäytymisestä tai epätietoisesta haahuilusta opiskelupaikkojen vä-lillä. Suurin osa asiakkaistani ovat olleet aikuisia ja monet ovat todenneet, että olisi-pa nuorempana ollut tämä tieto omista luontaisista taipumuksista ja vahvuuksista, jotta olisivat osanneet tehdä parempia valintoja.

Jari Saarenpää

Erilaisuuden paradoksi

Erilaisuuden parempi ymmärtäminen on minulle, identtiselle kaksoselle, myötäsyntyinen kiinnostuksen kohde. Veljeni ja minut kasvatettiin aina 15. ikävuoteen saakka kuin kaksi marjaa – vain vaatteiden väri vaihteli, kuosit olivat samat. Myös Vaasan keskussairaalan ensiavussa veljeskaksikko oli tuttu. Hoitajat kysyivät vain ”kumpi?”, kun meitä tuotiin vuorollaan pienien, leikeissä tapahtuneiden kommelusten vuoksi parsittavaksi.

Oman identiteetin kehittyminen aidosti itsenäiseksi kesti identtisyyden vuoksi pidempään kuin ilman identtisyyttä olisi tapahtunut. Yläasteikäisinä aloimme tehdä ensimmäisiä itsenäisiä valintoja. Veljeni suuntautui enemmän lukuaineisiin ja minä painotin teknistä käsityötä, koska kaikenlainen ”ropaaminen” tuotti hyvää oloa. Lukiossa tämä eriytymiskehitys jatkui. Ylioppilaskokeiden loppupisteet olivat kuitenkin täsmälleen samat, vaikka aineyhdistelmät olivat täysin erilaiset.

Opiskeluaikana syntyivät ensimmäiset orastavat ajatukset erilaisuudesta voima-

Miten erilaisuudesta saadaan yksilön ja yhteisön voimavara? Tämä kirja antaa siihen vinkkejä ja tarinoita.

Erilaisuus on synnynnäistä tai opittua. Synnynnäistä on vaikea muuttaa, mutta opittua melko helppo. Raja synnynnäisen ja opitun välillä on joskus hieman epämääräinen. Esimerkiksi ajattelutyyliä pidetään yleisesti synnynnäisenä ja toimintatyyliä taas opittuna.

Niinpä erilaisuutta jäsentävät työkalutkin kannattaa jakaa kahteen päätyyppiin. Ajattelutyyliä tunnistavia, varteenotettavia työkaluja on oikeastaan vain yksi; MBTI versioineen. Toimintatyyliä – esimerkiksi johtamistyyliä – jäsentäviä työkaluja taas on kymmenittäin.

Tässä kirjassa nostetaan ajattelutyylien rinnalle käsite **luontainen vahvuus**. Käsitteen taustalla on tutkimus, jolla selvitettiin, miten ihmiset pyrkivät kehittämään itseään. Suuri osa vastaajista valitsi heikkouksiensa korjaamisen. Valtaosa eri alojen menestyneimmistä oli valinnut kuitenkin vahvuuksiensa hyödyntämisen.

Luontaiset vahvuutemme voivat olla kolmessa erilaisessa tilassa: aktiivisessa, ehdollisesti aktiivisessa ja passiivisessa. Kirjassa annetaan useita esimerkkejä siitä, miten passiivisen vahvuuden voi aktivoida.

Kirjan pääkokki, FM **Kari Helin**, on teettänyt ja purkanut ajattelutyylianalyyskejä jo lähes 20 vuoden ajan tuhansille asiakkaille, kirjoittanut aiheesta useamman kirjan ja kehittänyt suomalaisen kulttuuriin soveltuvan ajattelutyylien tunnistajan **LUONTAISET TAIPUMUKSET™**-analyysin.

Apukokkeina ovat KTM **Niko Helin** ja DI **Jari Saarinpää**, jotka valmentavat **LUONTAISET TAIPUMUKSET™**-valmentajia hyödyntämään tätä menetelmää.

